

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

••••••

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Convenția economică cu Germania. — Dela „Solidaritatea”: O nouă contribuție suplimentară asupra salarelor. Prescrierea valorilor mobiliare în favoarea statului. — Structura capitalului bancar în România. — Registru nou de contabilitate. — Zonele libere.

Convenția economică cu Germania.

Convenția economică încheiată între țara noastră și Germania la 23 Martie a. e., e un eveniment unic în relațiunile noastre economice cu țările străine, după războiu. Ea nu e o simplă reglementare a unor relațiuni normale, ci însemnează o încercare de creare de noi condițiuni economice la noi în țară. E rezultatul unor străduințe de a asigura țării noastre o dezvoltare economică normală prin stabilitatea în producția pe care o dă un dețuseu sigur.

Imprejurările generale au dat un caracter politic acestei convenții și a fost și răstălmăcit înțelesul ei. Despărțită însă de împrejurările în care a fost făcută, ea apare clar ca rezultatul unui efort de a da activității noastre economice o bază sigură și ca o inevitabilă consecință a situației noastre de fapt, pe harta Europei.

E ceea ce spunea dl André Tardieu în „Gringoire” acum câteva zile. România era obligată să facă o convenție economică cu o țară capabilă să-i asi-

gure preluarea în condiții bune a recoltei. În acest scop a oferit această concurență în nenumărate rânduri Franței și Angliei, cari s'au arătat binevoitoare, fără ca să se ajungă însă la încheierea unui acord practic. Astfel că în mod aproape inevitabil România a ajuns la Germania. Dar Germania mai era indicată și pentru alte motive: suntem, mai ales azi, mai aproape de Germania decât de celelalte două țări, politicește suntem și mai interesați în relațiuni pașnice cu Germania decât cu Anglia care aproape nu are nici-o putință de a ajunge la noi în caz că Germania s'ar împotrivi. Și mai este și interesul însăși al Germaniei, obligată a-și asigura alimentele necesare populației ei, într'o țară care să nu fie prea îndepărtată. Pe lângă cereale, nemții se mai gândesc și la petrolul nostru.

Nu e deci nimic nenatural în încheierea acestui acord, el este un rezultat natural al unor condițiuni de ordin economic și geopolitic.

Singurul lucru mai puțin lămurit în această convenție sunt pretențiunile noastre față de Germania, ceea ce așteptăm noi dela ea, căci ceea ce vrea ea dela noi, e absolut precis.

Pentru noi, ar fi în primul loc siguranța pe care am avea de a putea plasa recolta noastră la un preț convenabil — eliminarea riscului și temerilor de a nu putea vinde ceea ce producem. Acest fapt determină în primul loc o dragoste

de lucru mai mare și care duce la sporirea producției. O vânzare sigură înseamnă un lucru mai bun, puțința de a face față obligațiilor luate de țară și înșăși faptul de a putea să ia avansuri din bănci pe cari să fie sigur că le poate acoperi. Exemplul în mic al acestui fapt este felul în care lucrează l. C. Farbenindustrie prin Societatea „Soja“.

Din aceasta rezultă natural o mai bună exploatare a pământului chiar și fără să fie o presiune exterioară. Țăranul când se vede limitat la pământul lui și știe totuși că dacă ar produce mai mult ar câștiga mai bine, va găsi singur drumul către o exploatare cât mai bună a pământului. Și noi nu vrem mai mult dela această colaborare cu Germania.

Interesele Germaniei sunt însă mai mari, mai variate și ele ne impun nouă lucruri pe cari nu era absolut necesar să le facem.

Am spus că Germania are nevoie de cerealele noastre — dar ea mai are nevoie și de petrolul și minereurile noastre, pentru cari găseam și în altă parte desfacere, sau chiar dacă nu le-am exploata nu pierdem nimic dacă avem asigurat un venit constant și bun țăranului. Ași spune chiar, că ar fi foarte bine dacă nici nu ne-am grăbi cu exploatarea lor.

Germania are deci nevoie în primul rând de un minim de cereale, minim care întrece posibilitățile noastre de producție, astfel că nu putem fi amenințați de pericolul ca la un moment dat Germania să nu mai poată prelua producția noastră. Ea s'ar putea angaja chiar să preia tot și nouă să ne lase numai minimul de existență, minim care e foarte scăzut, dacă ar fi să luăm ca termen de comparație actuala situație din Reich.

Cantitatea de cereale ce o dăm Germaniei trebuie asigurată printr'o producție constantă, care nu e deloc obișnuită la noi. Astfel producția de grâu medie a anilor 1927—1931 a fost de 3,15 mil. tone, în 1932 numai 1,51 mil. tone, în 1933 iarăși 3,24 mil. tone, iar în 1934 din nou scade la 2,08 mil. tone. O țară care are o economie bine organizată, nu poate să se bazeze pe o astfel de producție, care riscă să ducă la un moment dat la o lipsă de cereale.

Se cere deci în primul loc, o stabilizare a producției noastre agricole, care nu se poate realiza decât printr'o constantă tendință de îmbunătățire.

E prea cunoscută slaba producție pe hectar a agriculturii românești pentru a mai insista asupra acestui fapt. Amintim doar că România a întrebuințat în 1935 îngrășăminte artificială în greutate totală de 8,700 tone pe când Germania veche în acelaș an a utilizat 6.328.000 tone. Comparația nu trebuie făcută absolut, fiind mare deosebire între fertilitatea solului românesc și cel al Germaniei, dar nevoia de îngrășăminte artificiale e totuși destul de mare și la noi.

Principalul motiv al convenției cu Germania pare a sta în nevoia Germaniei de produse agricole. Produse cari nu vor fi numai cerealele, ci în mare măsură și plantele oleaginoase.

În țara noastră producția acestor plante este destul de importantă, totuși posibilitățile sunt mult mai mari. Actualmente stau în primul loc semințe de floarea soarelui — 173.000 tone, soia 70.300 tone, rapiță 39.300 tone, precum și inul, muștarul, ricinul etc. Actuala organizare industrială a Germaniei, atât în industria chimică cât și în cea alimentară, se bazează foarte mult pe aceste plante oleaginoase, cari trebuiesc să înlocuiască lipsurile de grăsimi animale.

În ordinea minerală interesele Germaniei se îndreaptă asupra minereurilor noastre insuficient exploatare, cari sunt în primul loc bauxita, din care se extrage Aluminiul, minereurile de Crom, de Mangan și Cupru. Din bauxita, din care avem milioane de tone, se exploatează actualmente numai 600 tone anual.

Petrolul e poate punctul cel mai sensibil al convenției din punct de vedere german.

Dacă prin lărgirea Germaniei, nevoile de produse agricole au fost în parte acoperite, necesitățile de petrol au crescut și în actuala configurație politică și geografică, numai România poate asigura o livrare de petrol în condiții, cari să asigure livrarea și în timp de războiu fără pericolul de a fi tăiată de inamic. În acest scop Nemții plănuiesc construirea unor conducte „pipelines“ directe dela noi în Germania.

Pădurile noastre ar putea furniza material destul de abundent Germaniei, cu singura observare că s'ar putea ca la o studiere atentă a problemei să se remarcă că felul abuziv cum s'au exploatat pădurile până acum, să nu permită un timp mai scurt sau mai lung o exploatare care să dea excedent pentru export.

Această colaborare economică cu Germania a apărut din punct de vedere economic ca inevitabilă. S'ar putea ca și unele considerații politice să fi dus aici sau ca ea să aibe unele consecințe de acest fel. Dar ne interesează acum numai problema economică. Am spus și dorim să precizăm că acolo unde se întâlnesc în mod precis și complet nevoile Germaniei cu cele ale noastre, este în problema produselor agricole. O țară de agricultori are nevoie în primul loc de o valorificare optimă a produselor acestor locuitori ai ei. Și ne-am putea opri aici. Dacă agricultura e rentabilă, toată țara e fericită. Problema capitalului e mai puțin importantă. La câțiva ani de recolte bine plătite, un agricultor își poate reface sau face inventarul, avem și bănci suficiente pentru a ajuta această operație

O colaborare mai departe, în care noi să dăm avuții și să luăm numai bani (și banii nu-i ia marea masă) nu e decât o cheltuială. Am arătat și oricine poate ușor judeca unde merg interesele noastre și unde se opresc cele Germane.

Suntem însă siguri că o politică de înțelegere a nevoilor noastre, va avea loc în relațiunile cu Germania. Nu se va face eroarea să se confunde binele țării cu binele unei clase, sau cu o circulație mai mare de numerar într'un cerc limitat, sau chiar cu redevențe mari pe cari le va încasa statul.

Binele statului depinde exclusiv de binele mării mase a cetățenilor. Ori, de interesul ei are de grije statul în primul loc — și convenția economică cu Germania, care deschide perspective de dezvoltare uriașe, va fi rodnică numai în măsura în care va fi de folos direct mării mase de țărani români.

Dr. N. N. PETRA.

Dela „Solidaritatea“.

O nouă contribuție suplimentară asupra salarelor.

În „Monitorul Oficial“ No. 76 din 30 Martie 1939, pag. 1643—1652 a apărut **Legea pentru organizarea Casei Construcțiilor**. Această Lege în art. 46 prevede următoarea obligațiune pentru patroni:

Art. 46. — „*În vederea sprijinirii fondului de construcțiuni muncitorești, patronii cu mai mult de 5 salariați sunt obligați la plata unei contribuțiuni suplimentare de 0,30%, calculată la totalul salariilor plătite, în condițiunile și cu excepțiile prevăzute la art. 111 din Legea Asigurărilor sociale, publicată în „Monitorul Oficial“ Nr. 298 din 22 Decembrie 1938.*

Venitul din acest fond încasat de către organele Casei Centrale a Asigurărilor Sociale va fi contabilizat aparte sub denumirea de „Fondul de alimentare a construcțiilor muncitorești“ și va fi vărsat trimestrial Casei Construcțiilor.

Se exceptează dela această obligațiune toate acele întreprinderi care în ultimii 5 ani au construit prin propriile lor mijloace colonii muncitorești pentru cel puțin 25% din numărul total al asiguraților de toate categoriile din întreprindere. Comitetul de direcție al Casei Construcțiilor este îndreptățit a scuti de plata acestei cotizații, întreprinderile care vor face această dovadă și numai pe un termen de 5 ani dela promulgarea prezentei legi. Modalitățile de procedură se vor stabili prin regulament“.

Art. 47, al. I, II și VII. — „*Se institue o contribuție săptămânală de 1 Leu săptămânal pentru fiecare asigurat care va fi suportată numai de acesta, patronul având numai obligațiunea de a o reține și vărsa în aceleași condițiuni cu cotizația unică a Asigurărilor Sociale, prevăzută de Legea din 22 Decembrie 1938, al. II“.*

Al. II. „*Întreprinderile, cari cotizează prin liste de plată, vor trece această contribuție în coloană separată ca și cotizația unică“.*

Al. VII. „*Nerespectarea obligațiunilor impuse prin art. 46 și 47 din prezenta lege, atrage pentru patron sau întreprinderile respective sancțiunile prevăzute în titlul IX din Legea Asigurărilor Sociale din 22 Decembrie 1938“.*

Ca urmare a celor de mai sus, băncile sunt obligate să mai plătească de începere dela 1 Aprilie 1939 o cotă suplimentară de 0,30% după totalul salarelor, în condițiunile în care se plătește contribuția suplimentară de 1,20% pentru accidente de muncă. Privitor la calcularea și modalitatea de plată a acestei cote suplimentare de 0,30%, se vor respecta restricțiunile publicate în Revista noastră No. 5—6 din 4 Februarie a. c., pct. 4 litera b—d, pct. 5, pct. 7.

Osebit fiecare angajat supus la asigurarea obligatorie, va avea să mai suporte o cotizație suplimentară de câte 1 Leu săptămânal.

Dela „Solidaritatea“.**Prescrierea valorilor mobiliare în favoarea Statului.**

În „Monitorul Oficial“ Nr. 78 din 1 Aprilie 1939, pag. 1997—8 a apărut **Legea pentru fixarea prescripției în favoarea Statului a titlurilor și valorilor mobiliare.**

Iată textul legii.

Art. I. — Rămân definitiv dobândite în folosul Statului:

a) Cupoanele, dobânzile și dividendele aferente acționarilor sau obligațiunilor negociabile, emise de orice societate civilă, ori comercială, de orice natură, atât particulară cât și de drept public, care nu a fost ridicate în perioada de cinci ani dela data exigibilității lor pentru creditori;

b) Acțiunile, părțile de fondator, obligațiunile, precum și orice alte valori mobiliare ale societăților arătate la punctul a) de mai sus, dacă nu au fost ridicate înăuntrul perioadei de 30 ani dela data emisiunii sau constituirii lor, avându-se în vedere valoarea trecută în bilanș.

c) La calcularea termenului de prescripție ce va curge dela data exigibilității dreptului creditorilor, se va lua de bază bilanșul anului 1937.

Art. II. — Toate întreprinderile sunt obligate ca în interval de 3 zile dela data legii, să înainteze Administrației de constatare, declarațiuni cuprinzând cupoanele, dobânzile și dividendele aferente acțiunilor și obligațiunilor arătate la lit. a) dela articolul precedent, precum și acțiunile, părțile de fondator, obligațiunile etc. arătate la lit. b) la acelaș articol, ale căror termene de 5 și 30 ani respectiv, au expirat la data bilanșului pentru anul 1937.

Pentru viitor, întreprinderile menționate la art. I. din legea de față, sunt obligate a face declarația prescripțiilor împlinite în favorul Statului, la valorile și titlurile arătate în art. I de mai sus, la 31 Ianuarie al fiecărui an, pentru drepturile Statului, devenite exigibile prin prescripție în cursul anului calendaristic precedent.

Art. III. — Pe baza declarațiunilor date și a constatărilor preliminare, ce se vor efectua, agenții fiscalului, special desemnați în acest scop, vor proceda la încheierea unui proces-verbal constatator al drepturilor Statului, care va fi comunicat contribuabilului cu procedura din legea contribuțiunilor directe.

Perceperea drepturilor stabilite se va face pe cale de vărsare directă la datele ce se vor stabili de Ministerul de Finanțe, conform art. -VI de mai jos.

Societățile vor avea deschisă calea contestației contra împlinirii impozitului, conform art. 125 din

L. C. D., și a dispozițiunilor cap. VI din legea pentru unificarea procedurii fiscale.

Art. IV. — Nedarea declarației în termen, atrage aplicarea amenzii egală cu 1/4 din suma cuvenită Statului; declarațiunea incompetentă sau ne-sinceră, atrage aplicarea unei amenzi egală cu în-doitul drepturilor statului, constatarea și procedura, privind sancțiunile, va fi aceea prevăzută de legea pentru unificarea procedurii fiscale.

Art. V. — Drepturile Statului decurgând din aplicarea prezentului decret lege, se vor lichida în numerar. Instrăinările drepturilor Statului decurgând din legea de față, făcută sub orice formă, după data de 20 Martie 1939, sunt nule și de nul efect, ele fiind considerate ca săvârșite în scopul eludării legii de față.

Art. VI. — Ministerul de Finanțe va stabili prin instrucțiuni, normele pentru aplicarea tuturor dispozițiunilor pentru punerea în aplicare a acestui decret-lege, cât și a modalității de plată a sumelor prescrise în favoarea Statului.

Art. VII. — Președintele Consiliului Nostru de Miniștri și miniștri Noștri, secretari de Stat la Departamentele: Finanțelor și Justiției, sunt însărcinați cu executarea prezentului decret-lege.

În sensul acestei legi, cupoanele, dobânzile și dividendele aferente acțiunilor sau obligațiunilor se prescriu în favoarea Statului după 5 ani, iar acțiunile, obligațiunile se prescriu tot în favoarea Statului, după 30 ani, dacă nu au fost ridicate de titulari.

În ce privește dividendele, Statutele institutelor noastre de credit prevăd, că după 3 ani se prescriu în favorul Fondului de rezervă al societății. Această dispoziție este anulată prin efectul legii de mai sus. Pentru viitor prescripția este numai după 5 ani și în favorul Statului.

În ce privește pentru trecut, dacă cuponul pentru anul de gestiune 1934 a fost amortizat în anul 1938, când a fost trecut, conform prevederilor statutare în vigoare atunci, la Fondul de rezervă, aceasta operațiune este perfect valabilă, deoarece conform art. 5 din legea de mai sus, instrăinările făcute până la data de 20 Martie 1939, sunt și rămân perfect valabile. Bine înțeles amortizarea respectiv trecerea lor la Fondul de rezervă a cupoanelor mai vechi, pentru aceleași motive este în perfectă ordine.

În art. 2 se prevede în mod greșit, că întreprinderile sunt obligate ca în interval de 3 zile dela data legii, să înainteze Administrației de constatare, declarațiuni despre cupoanele etc. cari au expirat la data de 31 Decembrie 1937. Din expunerea de motive, cât și din textul alineatului 2, al art. 2, rezultă, că termenul pentru declarația de mai sus, este de 30 zile, adică până la 30 Aprilie 1939.

Pentru viitor se va ține în evidență ca în fiecare an începând cu anul 1940, până la 31 Ianuarie, să se înainteze declarația cuvenită, pentruca Statul să-și încaseze drepturile sale, devenite exigibile prin prescripție în cursul anului calendaristic precedent.

Structura capitalului bancar în România.

Băncile formează una dintre cele mai importante artere ale vieții economice.

Funcțiunea organică a acestor instituții este strângerea capitalului dela cei cărora le prisosește și distribuirea lui la acei, cari au lipsă de el.

Acest delicat organism economic a însoțit în tot locul și din cele mai vechi timpuri, primii pași ai omenirii, pe calea progresului.

În viața actuală a statelor, băncile ocupă un loc important în domeniul economic și sunt considerate ca un simbol al prosperității și al bune stări sociale.

Iar în viața națională a țării noastre, institutele bancare au însemnat întotdeauna, un punct de sprijin pentru finanța publică și un razim puternic pentru nevoile particularilor.

După cum aceste institute vor avea forma și compoziția cerută de interesele superioare ale țării noastre, în acea proporție vor putea îndeplini comandamentele economice și sociale inerente chemării lor.

Tendențele actuale ale vieții economice nizuiesc spre o cât mai completă românizare în toate domeniile.

Pe tărâmul bancar, această problemă poate fi privită din mai multe puncte de vedere; astfel raportul numeric între elementul autohton și cel străin, referitor la conducere, la personalul întreprinderii, la capital, amortismente, depuneri, etc. și în general la toate elementele, cari conlucrează la funcționarea acestui delicat organism economic.

Din nefericire, statisticele noastre n'au dat importanța cuvenită criteriului etnic la strângerea și clasificarea datelor adunate, prezentându-ne numai cifre globale, pe baza cărora nu se putea stabili precis, poziția elementului românesc, pe tărâmul bancar.

Aceste lacune ale statisticilor ne-au ascuns realități îngrijorătoare, care pun în primejdie siguranța dominației noastre în domeniile importante economice, cum este și cel bancar. Populația românească se vede constrânsă să ducă o viață tot mai grea și mai strâmtorată, într-o țară atât de îmbelșugată dela natură, unde — se pare — că bunăstarea ar fi un apanagiu rezervat numai străinilor.

În ultimul timp a început o reacțiune firească de ridicare a elementului românesc autohton, în toate domeniile de activitate și mai ales în cel economic.

Însă orice inițiativă bună, trebuie să-și cunoască bine baza dela care pleacă și să aibă fixat cu certitudine, țelul spre care tinde.

În domeniul bancar, date publicate recent (în ziarul „Tribuna” din Cluj, la 6 Martie 1939), ne arată o situație foarte puțin măgulitoare pentru elementul românesc.

În țara noastră avem actualmente vreo 920 bănci în funcțiune, care dispun de un capital total de circa 9 miliarde 354.590.000 — Lei. Acest capital — repartizat după originea etnică a proprietarilor lui — are următoarea structură:

Românii au	1.403.187.600	—	Lei
Minoritarii au	1.683.827.100	—	„
Evreii au	6.267.575.300	—	„
	<u>9.354.590.000</u>	—	„

Dacă prezentăm în procente aceste cifre brute, obținem această situație:

Capital românesc	14%
„ minoritar	19%
„ evreesc	<u>67%</u>
	100%

Înainte dela comenta cifrelor, redăm mai jos și repartizarea procentuală a populației țării noastre, ținând seamă de originea etnică:

Români circa	72%
Minoritari circa	22%
Evrei circa	6%

Dintr'o simplă privire a cifrelor, se poate vedea situația îngrijorătoare a elementului etnic românesc și totodată se poate trage concluzia, în ce direcție trebuie luate măsurile de îndreptare.

Este de necrezut că populația românească — cu o majoritate covârșitoare — să aibă o situație atât de precară în participarea capitalului la activitatea bancară din propria noastră țară!

Participarea românească este de cinci ori mai redusă decât ar fi natural să contribuie, ținând seamă de proporția etnică. În schimb participarea evreiască la capitalul bancar din România, este de 11 ori mai mare decât s'ar cuveni, în baza reprezentării proporționale. Celelalte minorități își mențin — cu mici diferențe — proporția etnică.

Avem un exemplu foarte concludent de desinterezarea noastră caracteristică, ce a domnit într'unul din cele mai importante domenii economice, care trebuie să fie punctul de sprijin al tuturor inițiativelor naționale folositoare și să ajute oricând, sforțările materiale ale populației țării noastre.

Proporția nemulțumitoare amintită, este și mai defavorabilă Românilor, în provinciile alipite, care au lipsă de cel mai mare sprijin în direcția românizării.

În Ardeal avem următoarea repartizare a participării la capitalul bancar:

Românii	12%
Minoritarii	16%
Evreii	<u>72%</u>
	100%

Iar în Crișana și Maramureș, situația este și mai precară pentru populația majoritară:

Românii abia	11%
Minoritarii	13%
Evreii	76%
	<u>100%</u>

În Banat, situația este cu puțin mai favorabilă elementului românesc, decât în celelalte provincii amintite:

Românii	15%
Minoritarii	22%
Evreii	63%
	<u>100%</u>

O altă comparație a cifrelor, ne ilustrează poate și mai bine, gravitatea acestei probleme. Dacă reparțim pe cap de locuitor, capitalul cu care participă la activitatea bancară a țării noastre fiecare naționalitate obținem următoarele date:

Evreii cu	5.341—	Lei de cap
Minoritarii cu	714—	" " "
Românii cu numai	98—	" " "

Iar în provinciile alipite, situația este și mai tristă pentru participarea românească, căci de exemplu în Ardeal, nu revine pentru Români decât 78 Lei pe cap de locuitor.

Dacă amintim, că înainte de războiul mondial, totalul capitalului bancar din provinciile de sub stăpânire ungurească, era de circa 985 milioane coroane, din care dețineau:

Ungurii circa	458 milioane cor.
Sașii	110 " "
Românii	35 " "

vedem că situația actuală nu este mai favorabilă Românilor.

Realitatea cifrelor trebuie să fie un imbold pentru elementul românesc, de-a căuta să fie stăpân la el acasă, făcând toate sacrificiile pentru ajungerea acestui scop frumos, național. Orice inițiativă oficială rămâne fără multe foloase practice, dacă nu este secondată și de cea particulară.

În domeniul bancar, Institutul nostru de emisiune face eforturi mari pentru a sprijini dezvoltarea și întărirea băncilor românești, pe tot cuprinsul țării.

Capitalul particular românesc trebuie să înțeleagă, că îndeplinește un comandament național, atunci când se îndreaptă cu încredere spre instituturile bancare românești, a căror prosperitate însemnează bunăstarea generală a Românilor.

L. B.

Registru nou de contabilitate¹⁾

Jurnalul ștampilat. — Jurnalul articular. — Cartea mare articulară. — Inventarul tipic și alfabetarul.

După noul cod de comerț care se va pune în aplicare dela 1 Mai 1939, se dă posibilitatea creierii de noi registre, care să înlesnească înregistrarea prin art. 38 alin. 2: „Când un comerciant întrebuițează pentru înregistrările contabile un sistem mecanic, operațiile vor fi trecute în forma impusă de aplicarea sistemului utilizat“.

Ceva mai mult, în art. 46: „Când prin întrebuițarea unui sistem mecanic, înregistrările se fac pe foi volante, comerciantul va prezenta aceste foi numerotate, spre parafare, viză și datare. Pe fiecare foaie va trebui să fie menționată firma comerciantului căruia îi aparține“. Și ca o confirmare în art. 48: „...„Când un comerciant se servește de un contabil, acesta va fi obligat să contrasemneze operațiile registrului“, confirmând și utilizarea foilor volante.

Intemeiați pe tipicitatea, care există în articolele de acelaș fel, am ajuns la concluzia că într'un articol contabil singurele părți variabile sunt: data, câteodată, apoi sumele și numărul documentului.

Totuși, timpul cel mai mult este răpit contabilului ca să scrie părțile, care sunt invariabile între ele și anume: titlul, apoi explicația pe scurt a operației și referirea la documentul sprijinitor.

La o monografie luată la întâmplare am găsit 658 de articole simple în total, din care 509 tipice în diferite timpuri cu peste 30 articole de acelaș fel și deabia cu 149 mai puțin tipice dela 1 până la 30 de acelaș fel.

Deci, urmează că se poate păstra exact forma jurnalului legat, șnuruit, parafat și sigilat, fără liniatură și articolele tipice să li se facă ștampilă cu spațiu pentru cifre, eventual data și numărul de ordine.

Jurnalul ștampilat. — Prin urmare chiar dacă sunt indicate coloanele de explicație și de cifre, așezând ștampila articolului tipic, avem conținutul articolului într'o secundă și completăm imediat cifrele cu mâna, așa că dacă se va ivi un articol netipic, care este rar, odată la o lună, să putem să-l scriem cu cu mâna în continuare.

N'are importanță, decât științifică, faptul că se face contabilitatea analitică în partea stângă pentru debit și în partea dreaptă pentru credit, vertical, ca să poată coincide conturile analitice la fel cu cel sintetic și să nu se încurce spațiile.

Jurnalul articular. — Dat fiind faptul că orice întreprindere are articole tipice, dar ordinea lor nu este aceeași dintr'un an cu a anului ce urmează, nu se poate crea, fără inconveniente, un jurnal tipic și atunci putem tipări articolele, cum vedem și să avem avantajul ca acum să facem completările cifrelor cu mașina contabilă sau mașina de scris, în special pentru contabilitatea analitică care se scrie la fel, vertical.

Deși sunt articole simple, ele se leagă unul după altul în ordinea datei și la intervalul dorit mai scurt decât un an, se poate șnurui, parafa și viza la fel cu registrul jurnal, care va avea de data asta un format mic. Ca să fie și mai multă siguranță, după ce s'a scris așa cum trebuie și s'au aranjat în ordinea datei înainte de viză, chiar se poate lega, încât am avea acum un registru cu file legate și prin sigilare, pa-

¹⁾ Brevet de invenție Nr. 29020 din 23 Februarie 1939.

rafare, șnuruire și viză, imposibil de a sustrage vreo foaie cu un articol.

Carte mare articulară. — Aceste două feluri de jurnale dau posibilitatea creierii unei noi cărți mari, pentru că articolul de jurnal se face în trei exemplare, cu cea mai mare înlesnire. Originalul rămâne pentru jurnal, iar copiile cele două, unul merge în debitul contului cu care începe articolul și stabilim trecerea în cartea mare, iar celălalt merge în creditul contului al doilea din articol și stabilește creditul contului. Se înțelege că dacă avem o carte mare articulară, ca urmare a jurnalului stampilat, stampila se poate aplica pe un registru legat, șnuruit, sigilat și parafat, completând cifra cu mâna, mai ales în societățile anonime, cărora prin noul cod de comerț li s'a decretat cartea mare ca un registru legal. Pentru cartea mare articulară, care rezultă dintr'un registru jurnal articular, se poate utiliza aceeași formă de articole prinse de data aceasta în ordinea partidei respective pentru debit mai întâi și pentru credit, mai târziu. Desigur că nu mai avem avantajul de a confrunta pe un spațiu mai larg debitul, față cu creditul în aceeași măsură ca la registrul carte mare articulară, rezultată din jurnalul stampilat.

În altă ordine de idei, am mai spus că jurnalul și cartea mare s'ar fi putut face pe o bandă lungă de hârtie, a cărei măsurare la viză ar fi putut ține loc de numerotarea filelor, ceva mai mult, că această bandă s'ar putea îndoi în falduri. Socol, întrucât sistemul n'a fost adoptat până acuma, că dacă s'ar lipi articolele scrise în jurnal, în ordinea datei, în cartea mare pe partizi, ele ar constitui o aplicare a registrelor până aici menționate.

Inventarul tipic. — Multe din întreprinderi au același obiect și chiar toate, dela un an la altul. Noule articole, care se cumpără, se adaugă la precedentele. În cazul acesta, se redactează un inventar alfabetic tipărit, căruia i se adaugă, de mână, cantitatea, care e variabilă și prețul, care poate fi de asemenea variabil. Se înțelege că fiind o aplicație nouă poate deveni legală și atunci acest registru aduce servicii deosebite întreprinderilor.

Alfabetarul. — Pentru contabilitatea analitică încă nu s'a creiat un aparat, care sub o formă redusă să dea posibilitatea aranjării în ordinea alfabetică a a unor materiale sau a unor persoane.

Pornind dela principiul că avem 27 de litere în alfabet, care ar distinge prima literă a ceea ce orânduiește în clasor, va utiliza fiecare literă o mapă sau un ghiozdan, care e prevăzută cu un repertoriu alfabetic, încât se separă pe literă documentele introduse aci. Pentru a avea o oarecare rezistență, dar în acelaș timp să poată lipi prin suprapunere, se recomandă a se construi dintr'o hârtie rezistentă și lateral pânză, ca să dea posibilitatea unei oarecari elasticități la introducerea documentelor de păstrat (conturi).

Se recomandă în acelaș timp ca să nu se facă nici prea largi părțile laterale, fiindcă prin greutatea cartoanelor sau fișelor cari se găsesc înăuntru și se păstrează aici, să strice din aranjamentul absolut simetric, care dă ușurință la căutarea contului, sau să se așeze pe un suport.

Pe o planșă, eventual carton, suport care să aibă cel puțin 1 m. p. când mărimea documentelor de păstrat o va cere, se va lipi sau se va coase cu copcii, cu agrafe, cu ceea ce prinde solid, începând dela dreapta spre stânga, câte o mapă, câte un plic pre-

văzut cu repertoriu intern și să se lase în aceeași ordine un interval de circa 3 cm. pe care să se scrie o literă, cu care am denumi plicul acela, astfel am avea atâtea plicuri, câte litere sunt, adică 27, și am ști că pe acest rând se trece inițiala din dreapta: A. Desigur că denumirea cu litera mică ar privi litera a doua din cuvânt. Totuși s'ar repeta și în mod vertical, rândul orizontal de mai sus, tot prin suprapunere de sus în jos, rămânând astfel tot un spațiu de 3 cm. p., care ar distinge de data aceasta șiruri de repertoare: B, C, D, etc., încât s'ar face și în cruciș și în curmeziș vizibile literile A, B, C, D, etc., și lateral a, b, c, d, etc., exact.

Vedem, deci, că aici avem atât orizontal un șir de plicuri și vertical, fiecare rând câte o literă.

Pentru a doua literă, din ceea ce se orânduiește în clasoar pe acelaș rând cu litera primă, stau la dispoziție alte 27 de ghiozdane (casete de hârtie sau de pânză) care s'au suprapus dela dreapta spre stânga, lăsând vizibil litera care deservește respectiva casetă. De altfel și casetele care au fost suprapuse de sus în jos la acelaș interval de 3 cm., a dat posibilitatea strângerei pe un interval foarte restrâns, cu o capacitate de 709 despărțituri, care clasează perfect primele două litere.

Pentru orânduirea celei de a treia literă, se găsește în fiecare clasoar un repertoriu alfabetic, care înțelegem că înmulțind din nou cu 27, câte litere sunt, avem 19.143 de despărțituri, pe un spațiu de circa un metru pătrat, cu o capacitate de plasare pe primele 3 litere începătoare pentru obiect sau cont de persoană.

S'ar putea spune că aceste 3 litere ne conduc cu ușurință în a face despărțituri mult mai mici, care ne dă claritate în orânduire și găsire a unei cartele sau a unui cont.

Astfel, dacă avem de plasat un nume „Alexandrescu“ atunci până la a 3-a literă A-l-e merge exact la adresa sa.

Dacă acești „Alexandrești“ sunt numeroși și se mai găsește spre deosebire numele cel mic Ion, Vasile, Stan, atunci se aranjează alfabetic în acest compartiment de „ALE“ și se clasează Ion, Stan, Vasile, alfabetic, dacă sunt mai mulți, se așează cartoane, cu literele indicatoare, de exemplu: I, S., V., și așa mai departe.

Într'un caz, în care n'ar avea loc, atunci s'ar lua această despărțitură și s'ar face un nou plic adăugat aci sau așezat pe un alt plan cu asemenea cartoane numeroase.

Se înțelege că dispoziția aceasta a plicurilor sau casetelor făcute din pânză, poate să aibă loc și prin brațe metalice, care să susțină în aceeași poziție de suprapunere orizontală și verticală cu un număr tot de atâtea plicuri sau casete. Ea nu va constitui o noulată pentru acel care ar brevela un asemenea aparat. În adevăr, se mai poate dispune ca pe o asemenea planșă să se treacă numai o literă, de exemplu litera A. De aici urmează că vom împinge mai departe vizibilitatea clasificării documentelor cu încă o literă, adică a patra internă și atunci vom face în chip forțat de 27 ori mai mult, despărțituri, în ipoteză, mai ales, că am așeza vertical planșele în chip circular pe o bară puternică, încât planșele le-am învărti cu ușurință pe acest cuier.

Cităm, ca o curiozitate, că dă posibilitatea creierii de 516.861 de despărțituri, ceea ce e foarte rar într'o întreprindere.

Totuși, noi am avut posibilitatea de orânduire alfabetică și dela litera a 4-a, a 5-a, a 6-a, a 7-a, a 8-a, a 9-a, a 10-a, prin despărțire internă cu repertorii până la litera respectivă și cred că nefiind prea mare numărul cantoanelor, nu va fi nevoie de prea multe litere despărțitoare.

Concluzie : Jurnalul stampilat, jurnalul articular, cartea mare articulară, se creiază și constituie o noitate prin aceea că articolele dintr'o întreprindere se repetă cu regularitate aproape matematică și cu o tipicitate nedesmițită la fiecare înregistrare, încât făcând stampile cu aceste articole tipice și aplicându-le pe registrul dinainte legat, șnuruit, sigilat, parafat și vizat cu două spații libere numai pentru momentul înregistrării, fiindcă imediat se trec aceste părți variabile, adică suma și numărul de ordine al documentului de înregistrare.

Când nu convine această formă de registru legat se creiază articole tipice tipărite mai dinainte și după ce se completează suma și numărul de ordine al articolului, care vin de data aceasta în ordinea datei, se pot lega și apoi parafa, șnurui, sigila și viza. Legătura dintre articole o face nu numai data, dar și un report precedent.

Ca noutate științifică, care nu interesează proprietatea brevetului, este că se transpune de două ori conținutul identic al articolului, odată în debitul și odată în creditul contului, în cartea mare articulară.

Inventarul tipic are loc când întreprinderea a reușit în materie de instrumente și mobilier să posedă alfabetic sau aproape alfabetic înșiruirea tuturor obiectelor, lăsând spre completare cantitatea și valoarea.

Alfabetarul este cel mai strâns mijloc de a avea despărțituri, care se suprapun orizontal și vertical, ele singure înzestrate cu repertoriu intern, ne dă posibilitatea orânduirii conturilor și materialelor, alfabetic vizibil, până la a treia literă incluziv, și câteodată și a patra literă incluziv. De aceea orânduirea alfabetică se face înăuntrul despărțituri, cu litere până la diviziunea respectivă și din fiecare nu poate fi prea deasă, întrucât numărul despărțiturilor vizibile, este enorm față de partizile pe care le are fiecare întreprindere.

Revendic, totuși, orânduirea plicurilor, suprapunându-se dela dreapta spre stânga, cu spațiul de notare a plicului respectiv și peste acest rând suprapunerea verticală de sus în jos, tot prin suprapunere de alte șiruri.

Dr. ALEXANDRU TĂNĂSESCU, profesor.

(Din „Revista generală de Comerț“).

Zonele libere.

Principiile legii pentru creierea de zone libere în porturi, din 1929.

În trecutul nostru, nu prea îndepărtat, întâlnim legea pentru zone libere în porturi, din 30 Iulie 1929. Întrucât, prin acordul româno-german problema zonelor libere devine actuală, credem necesar să facem o expunere de principii asupra prevederilor legii din 1929.

Legiuitorul de atunci a înțeles să precizeze, din capul locului, următorul principiu: zonele libere fac parte integrantă din teritoriul național român, aplicându-li-se legile țării, în afară de legea vamală și a încurajării industriei naționale. Legea dispunea înfiin-

țarea de zone libere în porturile fluviale și maritime sau în teritoriile din imediata lor apropiere, fără ca prin aceasta să se ocupe totalitatea suprafeței portului. Înființarea de zone libere, afară de acelea din porturile Galați, Brăila, Giurgiu și Constanța, care luau ființă prin însăși legea aceasta, se putea face și în alte porturi, prin decret regal, pe baza unui jurnal al Consiliului de miniștri, în urma propunerii ministerului de comunicații și a ministerului de industrie și comerț, fiind necesar și avizul Uniunii Camerelor de comerț și de industrie.

În art. 5 din lege, se fixează cadrul de activitate al zonelor libere și anume:

a) formarea de depozite de mărfuri de orice proveniență, de unde apoi să poată fi importate sau expediate în alte părți;

b) condiționarea mărfurilor din aceste depozite, schimbându-li-se ambalajul, forma, calitatea, culoarea, amestecul, etc., pentru a corespunde cerințelor diferitelor piețe;

c) fabricarea oricăror produse cu materii prime, ori semifabricate, aduse din țară sau din străinătate;

d) instalarea de șantiere navale și de cale pentru construcții și reparare de vase cu materiale prime provenind din țară sau din străinătate.

Zonele libere trebuiesc să fie împrejmuite, în-lăuntrul lor, clădirile neputând fi întrebuințate ca locuințe, nici chiar pentru personalul respectiv.

Mărfurile ce vin din străinătate și care intră în zonele libere sunt scutite de taxele vamale sau comunale. Dacă mărfurile din interiorul zonei libere se introduc în interiorul țării, taxele în vigoare pentru porturi și toate drepturile statului se socoteau în raport cu starea în care se găseau mărfurile, în momentul introducerii în țară, fie că ele proveneau din străinătate, fie că ele erau fabricate sau confecționate în interiorul zonei libere cu materii prime venite din afară sau din țară.

Legea interzicea introducerea în zonele libere a explozibililor, a materialului de războiu și a mărfurilor prohibite, ca opium, stupefiante sau alte mărfuri dăunătoare sănătății publice. La mărfurile indigene, cari intrau în zona liberă se dispunea că se va plăti statului taxele obișnuite și cele de export.

Legea din 1929 lăsa în seama unei comisii, alcătuită din reprezentanții departamentelor economice, organizarea și controlul zonelor libere.

Orașele Brăila, Galați, Tulcea, Constanța, Sulina și Ismail au avut privilegiu de porto-franco, decretate prin legea din 29 Februarie 1880 și suprimate ulterior prin convențiunile comerciale și legea vămilor.

O lege din 9 Octomvrie 1929 acorda privilegiul de porto-franco, la Sulina, locuitorilor dintr'o parte a orașului delimitată prin însuși textul legii.

Aviz.

Banca Centrală pentru Industrie și Comerț s. a., Cluj, Strada Regina Maria Nr. 1, angajează practicanți și funcționari cu practică de bancă. Se pretinde absolvirea unei școli comerciale sau licența unei Academii comerciale precum și dovedirea satisfacerii obligamentelor militare. Ofertele scrise cu mâna proprie a petiționarilor și referințele se vor înainta la sediul central Cluj.